

Notat

MILJØMINISTERIET

Departementet

EU & Internationalt Politisk
Sekretariat
J.nr.
Ref. bxj
Den 7. oktober 2009

Forslag om begrænsning af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS)

Konsekvenser for beskyttelsesniveauet

Et af hovedformålene med at revidere RoHS-direktivet er at få omfattet yderligere to produktgrupper i direktivet – medicinsk udstyr og måle- og overvågningsudstyr. Det vil have en positiv indvirkning på både det danske og det europæiske beskyttelsesniveau, hvis flere produkter bliver omfattet. At få to nye produktgrupper med, sikrer, at indholdet af farlige stoffer i disse produkter begrænses, og at der derved er færre farlige stoffer, der ender i affaldsstrømmen.

Vi har i dag nationale regler for de tre tungmetaller (bly, cadmium og kviksølv), men der er ikke tale om totalforbud og de to nye produktkategorier som omfattes med Kommissionens forslag er således i dag stort set ikke reguleret i vores nationale regler. Derfor vil det øge beskyttelsesniveauet både i Danmark og i EU, hvis de to nye kategorier medtages. Det er også værd at bemærke at beskyttelsesniveauet samtidig øges i forhold til krom og de bromerede flammehæmmere.

For så vidt angår bly vil konsekvenserne af forslaget i Danmark betyde en klar forbedring, da den danske bly-bekendtgørelse ikke forbyder brugen af bly i lodninger, legeringer eller elektroniske komponenter. Og det er særligt disse tre anvendelser af bly, der er tale om i elektriske produkter. Ved at få alle elektriske produkter med, sikrer vi, at de produkter, der ikke er omfattet i dag også skal overholde grænseværdien for indhold af bly på 1000ppm (ppm = parts per million).

I forhold til kviksølv har vi i dag en grænseværdi på 100 ppm på de fleste områder. Derfor kan det lyde som en sænkelse af beskyttelsesniveauet, at der med RoHS gennemføres grænseværdier på 1000 ppm. Men netop medicinsk udstyr og måleinstrumenter er undtaget fra de danske særregler om kviksølv. I praksis betyder det, at der i dag ikke er produkter indenfor de to nye produktgrupper, hvor den danske grænseværdi på 100 ppm gælder. Derfor vil der være tale om en stramning af reglerne for kviksølv ved optagelsen af de to nye produktgrupper under RoHS.

Vi har i dag på nogle områder særlige danske regler for indhold af cadmium. Den danske grænseværdi er på 75 ppm, mens RoHS sætter en grænseværdi på 100ppm. Da der er tale om en marginalet forøgelse af grænseværdien vil det reelt ingen betydning have for beskyttelsesniveauet.

Kommissionen har beregnet, at optagelse af de nye produktgrupper vil spare den europæiske affaldsstrøm for 1414 tons bly, 2,2 tons cadmium, 30 kg kviksølv og 800 kg krom.

Når et produkt indeholder så små mængder (både 100 ppm og 1000 ppm) af tungmetaller er det reelt et udtryk for urenheder i produktet, og begge grænser svarer derfor til et forbud mod tilsætning af bly eller kviksølv til produkterne. Hvis bly eller kviksølv skal have en funktion, vil det skulle tilsættes i langt større mængder. Helt konkret betyder en grænseværdi på 1000 ppm, at produktet må indeholde 0,1 % af det givne tungmetal og en grænseværdi på 100 ppm betyder, at produktet må indeholde 0,01 % af det givne tungmetal. Altså en forskel svarende til om et produkt er 99,90 % rent eller 99,99 % rent.

Spørgsmålet om niveauet af grænseværdierne i RoHS-direktivet blev der taget stilling til allerede i 2004, da RoHS-direktivet blev vedtaget med de nuværende otte kategorier af elektriske og elektroniske produkter. Dengang tilsluttede et bredt flertal af partierne sig grænseværdierne i RoHS.

Forskel på vurdering i RoHS og i REACH

Forskellen er, at man under RoHS også kan lave regulering på basis af farlighed, mens REACH som udgangspunkt opererer på basis af risiko. Når der laves risikovurderinger tages der både hensyn til farligheden af et stof samt den måde, hvorpå mennesker og miljø udsættes for stoffet. Et stof kan med andre ord godt være farligt uden at udgøre en risiko.

Begge reguleringsformer kan begrænse indholdet af stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr, men forskellen er, at RoHS alene tager udgangspunkt i et stofs farlige egenskaber, så man behøver ikke, som i REACH bevise, at brugen af stoffet i et produkt udgør en uacceptabel risiko for mennesker eller miljø.

Grunden til at man i RoHS vælger at tage udgangspunkt i en farevurdering skyldes de meget store mængder af produkter, der omsættes forholdsvis hurtigt, og dermed ender i affaldsstrømmen. Et enkelt produkt, som indeholder et farligt stof, udgør dermed ikke nødvendigvis en påviselig risiko, men den samlede mængde af produkter i affaldsstrømmen kan betyde et problem for sikker affaldshåndtering. Det betyder et øget beskyttelsesniveau i forhold til affaldshåndteringen, både hvad angår miljø og sundhed.